

N:o 57.

Af herrar **Jöns Bengtsson** i Gullåkra och **M. Dahn**, om beviljande af nytt anslag till landtmannaskolor samt om förhöjning i nuvarande anslag till samma ändamål.

Enligt kongl. kungörelsen af den 13 juli 1887 angående landtmannaskolor beviljas statsanslag åt sådana skolor med ett belopp af 4,000 kronor, ehvad bidrag inom orten tillskjutas eller icke, endast för såvidt som af statsmedel understödd lägre landtbruksskola ej finnes inom länet.

Finnes deremot lägre landtbruksskola i något län, måste landtmannaskolan låta sig nöja med ett belopp af högst 3,000 kronor, och detta mot vilkor att ett lika stort belopp, elevafgifterna inberäknade, inom orten tillskjutes.

I sitt anförande till statsrådsprotokollet af den 12 januari 1887 framhåller dåvarande statsrådet och chefen för civildepartementet (se sid. 27 i statsverkspropositionen till 1887 års majriksdag) landtbruksläroverkskomiténs förslag om behovet af nytt slag af lägre landtbruksläroverk, nemligen s. k. landtmannaskolor, med uteslutande teoretisk undervisning, särskild afpassad för den stora och för landets jordbruk viktiga klass af yrkesidkare, som utgöres af blifvande egare och brukare af mindre landegendomar. Statsrådet yttrar vidare (sid. 33 i nämnda statsverksproposition): »I hvilken form behovet af lägre landtbruksundervisning ter sig, synes det vara lika berättigadt till biträde af staten, blott trygghet förefinnes att behovet är verkligt och att dess tillfredsställande bör kunna vinnas i den form som är ifrågasatt.»

Denna uppfattning af behovet af olika slags lägre landtbruksläroverk har Riksdagen godkänt, men ingalunda deras lika berättigande till biträde af staten, i ty att under nuvarande förhållanden landtmannaskolan, ehuru undervisningsanstalt för det ojemförligt stora flertalet af landets blifvande jordbrukare, måste i så fall stå tillbaka för landtbruksskolan,

som ju hufvudsakligen afser att utbilda *rättare* och *fördrängar* åt de större jordbrukarne, att statsmedel till belopp af 4,000 kronor ej beviljas landtmannaskola i det län, der landtbruksskola finnes, äfven om behöfligheten af en landtmannaskola genom de inträdessökandes mängd visar sig vara större än behofvet af den respektiva landtbruksskolan. Då det emellertid väl ändå får anses ej mindre nödvändigt, att den stora allmänheten af mindre jordbrukare blir satt i tillfälle att förvärfva ökad insigt i vår modernärings handtering, än att duglige förmän stå våra godsegare till buds, synes det som om den brydsamhet att upprätthålla landtmannaskolan, som ofta ligger i svårigheten att skaffa garantier för det erfordrade enskilda tillskottet, i så måtto borde kunna undanröjas, att staten, i likhet med hvad som eger rum med afseende på landtbruksskolor, ansloge 4,000 kronor årligen, oberoende af tillskottet från enskilda till en landtmannaskola inom hvarje län, helst i förening med folkhögskola och som dess andra årskurs, eller att åtminstone, då svårighet att åstadkomma det enskilda tillskottet utgör, som sagdt är, det största bekymret, det inom orten tillskjutna beloppet, elevavgifter inbegripna, bestämdes till endast hälften mot statsanslaget och detta senare då till högst 4,000 kronor.

Vi våga därför föreslå,

att Riksdagen:

1:o) beviljar antingen ett anslag af 4,000 kronor årligen till en landtmannaskola inom hvarje län, som vill inrätta en sådan, oberoende af såväl tillskott från enskilda som om landtbruksskola finnes inom länet eller ej — eller alternativt 4,000 kronor till en landtmannaskola inom hvarje län, med vilkor att i de län, der landtbruksskola finnes, ett tillskott, elevavgifterna inberäknade, skall lemnas från orten, uppgående till hälften mot statsanslaget, samt i öfrigt mot de vilkor, som gälla om landtmannaskolor i allmänhet;

2:o) höjer det nuvarande anslaget till landtmannaskolor, 15,000 kronor, med ett belopp af 35,000 kronor eller till 50,000 kronor.

Stockholm den 28 januari 1892.

Jöns Bengtsson.

M. Dahn.